

MARSILIUS VON INGHEN
QUAESTIONES
SUPER QUATTUOR LIBROS
SENTENTIARUM

HERAUSGEGEBEN VON

GEORG WIELAND, MANUEL SANTOS NOYA
MAARTEN J.F.M. HOENEN, MANFRED SCHULZE

BAND II

SUPER PRIMUM
QUAESTIONES 8-21

BEARBEITET VON

MANUEL SANTOS NOYA

BRILL
LEIDEN · BOSTON · KÖLN
2000

INHALTSVERZEICHNIS

Vorwort	xvii
An den Leser	xix

QUAESTIONES SUPER QUATTUOR LIBROS SENTENTIARUM

QUAESTIO OCTAVA: Utrum Deus genuerit Deum	1
Arguitur quod non	1
In oppositum	4
Divisio quaestionis	4
ARTICULUS 1	4
Notabilia	4
Conclusio responsalis	5
ARTICULUS 2	6
Conclusio responsalis	6
ARTICULUS 3	7
Notabilia	7
Corollarium	9
Obiectiones	9
Ad obiectiones	9
Ad rationes principales	13
QUAESTIO NONA: Utrum essentia divina generet vel generetur	18
Arguitur quod sic	18
In oppositum	21
Divisio quaestionis	22

134056

ARTICULUS 1	22
ARTICULUS 2	23
Rationes in contrarium	23
Ad rationes in contrarium	26
Ad rationes principales	35
 QUAESTIO DECIMA: Utrum Pater generet Filium necessitate, vel voluntate, vel modo exemplari	 41
Quod necessitate	41
Quod voluntate	42
Quod modo exemplari	43
In oppositum	44
Divisio quaestionis	45
 ARTICULUS 1	 45
Notabilia	45
Prima conclusio	46
Secunda conclusio	47
 ARTICULUS 2	 47
Prima conclusio	48
Secunda conclusio	48
Tertia conclusio	48
Obiectiones contra tertiam conclusionem	50
Ad obiectiones contra tertiam conclusionem	51
 ARTICULUS 3	 51
Notabilia	51
Propositiones	52
 ARTICULUS 4	 53
Prima conclusio	53
Secunda conclusio	54
Ad rationes principales	54
Ad rationes in oppositum	57

QUAESTIO UNDECIMA: Utrum potentia generandi in divinis sit aliquid absolutum, vel magis sit ad aliquid	59
Quod sit ad aliquid	59
In oppositum	63
Divisio quaestionis	63
ARTICULUS 1	63
ARTICULUS 2	65
Notabilia	65
Prima conclusio	69
Secunda conclusio	69
Tertia conclusio	70
Quarta conclusio	72
ARTICULUS 3	73
Opinio Thomae de Argentina	73
Conclusio contra opinionem	73
ARTICULUS 4	74
Prima conclusio	74
Secunda conclusio	74
Ad rationes principales	75
QUAESTIO DUODECIMA: Utrum cum Dei summa simplicitate stet ipsum esse in genere cum attributorum pluralitate	82
Contra suppositum	82
Quod non sit in genere	84
Quod perfectiones attributales non stent cum summa simplicitate	86
Pro supposito	89
Divisio quaestionis	90
ARTICULUS 1	91
Notabilia	91
Prima conclusio	93

Secunda conclusio	93
Corollarium	94
ARTICULUS 2	94
Notabilia	94
Prima conclusio	98
Corollaria	99
Secunda conclusio	100
Tertia conclusio	100
Corollaria	100
Quarta conclusio	101
Quinta conclusio	103
Sexta conclusio	103
Septima conclusio	104
Corollaria	105
Octava conclusio	106
ARTICULUS 3	107
Prima pars articuli	108
Prima conclusio	108
Secunda conclusio	109
Tertia conclusio	110
Corollaria	112
Secunda pars articuli	112
Conclusio responsalis	112
Obiectiones	113
Ad obiectiones	113
Tertia pars articuli	115
Ad rationes contra suppositum	117
Ad rationes contra primum suppositum	120
Ad rationes contra secundum quaesitum	124
QUAESTIO TERTIA DECIMA: Utrum Pater alius a Filio sit prior Filio	130
Contra suppositum	130
Ad quaesitum	132

ARTICULUS 1	134
Notabilia	134
Prima conclusio	136
Secunda conclusio	136
Corollarium	137
ARTICULUS 2	137
Notabilia	137
Prima conclusio	139
Secunda conclusio	140
Obiectiones contra secundam conclusionem	140
Ad obiectiones contra secundam conclusionem	141
Ad rationes principales	141
Ad rationes contra quaesitum	144
QUAESTIO QUARTA DECIMA: Utrum Spiritus Sancti per modum amoris procedentis proprium sit caritas sive amor Filii et Patris	147
Contra primum suppositum	147
Contra secundum suppositum	148
Contra primum quaesitum	149
Contra secundum quaesitum	150
Pro primo supposito	151
Pro secundo supposito	151
Pro primo quaesito	152
Pro secundo quaesito	152
Divisio quaestionis	152
ARTICULUS 1	153
Notabilia	153
Conclusio responsalis	155
Instantiae et solutiones	156
ARTICULUS 2	156
Notabilia	156
Prima conclusio	157
Secunda conclusio	157

Opinio Durandi	158
Contra opinionem Durandi	160
ARTICULUS 3	165
Conclusiones	166
ARTICULUS 4	167
Notabilia	167
Conclusiones	167
Corollarium	168
Obiectiones	168
Ad obiectiones	169
Ad rationes contra primum suppositum	169
Ad rationes contra secundum suppositum	170
Ad rationes contra primum quaesitum	171
Ad rationes contra secundum quaesitum	172
QUAESTIO QUINTA DECIMA: Utrum Spiritus Sanctus aeque primo procedat a Patre et Filio tamquam ab uno principio	175
Contra suppositum	175
Contra primum quaesitum	177
Contra secundum quaesitum	178
Pro parte affirmativa	179
Divisio quaestionis	180
ARTICULUS 1	180
Conclusio responsalis	180
Instantiae	181
Ad instantias	182
Conclusio probatur iterum	183
ARTICULUS 2	184
Prima conclusio	184
Secunda conclusio	184
Tertia conclusio	185
Corollarium	185
Quarta conclusio	185

ARTICULUS 3	186
Conclusio responsalis	186
Opiniones	187
Dubium	189
Ad rationes contra suppositum	190
Ad rationes contra primum quaesitum	193
Ad rationes contra secundum quaesitum	194

QUAESTIO DECIMA SEXTA: Utrum processio Spiritus Sancti, quae non est generatio, realiter differat a generatione Fili	196
--	-----

Contra suppositum	196
Pro parte affirmativa quaesiti	197
Pro parte affirmativa suppositi	198
Pro parte negativa quaesiti	199
Divisio quaestionis	201

ARTICULUS 1	201
Conclusio responsalis	201

ARTICULUS 2	201
Conclusio responsalis	202
Obiectio	203
Ad obiectionem	203

ARTICULUS 3	207
Prima conclusio	208
Secunda conclusio	208
Tertia conclusio	208
Quarta conclusio	208
Ad rationes contra suppositum	209
Ad rationes pro parte negativa quaesiti	211

QUAESTIO DECIMA SEPTIMA: Utrum processio temporalis Spiritus Sancti ponat in numerum cum processione aeterna	216
--	-----

Contra suppositum	216
Pro parte affirmativa quaesiti	218
Divisio quaestionis	219
ARTICULUS 1	219
Notabilia	219
Conclusio responsalis	220
Instantiae	222
Ad instantias	222
ARTICULUS 2	224
Notabilia	224
Conclusio responsalis	225
Ad rationes contra suppositum	227
Ad rationes contra quaesitum	232
QUAESTIO DECIMA OCTAVA: Utrum persona divina possit mitti ab ea persona, a qua non procedit	233
Contra suppositum	233
Contra quaesitum	234
Divisio quaestionis	236
ARTICULUS 1	236
Conclusio responsalis	236
Corollaria	237
ARTICULUS 2	239
Prima conclusio	239
Secunda conclusio	239
Corollaria	239
Tertia conclusio	242
Quarta conclusio	242
ARTICULUS 3	242
Prima conclusio	242
Secunda conclusio	243
Corollaria	243

ARTICULUS 4	243
Dubia	243
Ad dubia	245
Ad rationes contra suppositum	250
Ad rationes contra quaesitum	251
QUAESTIO DECIMA NONA: Utrum Spiritus Sanctus illas species, in quibus visibiliter missus est, assumpserit in unitatem suppositi	253
Contra primum suppositum	253
Contra secundum suppositum	254
Ad quaesitum	255
In oppositum suppositorum	255
In oppositum quaesiti	255
Divisio quaestionis	256
ARTICULUS 1	256
Corollaria	257
Conclusio responsalis	258
ARTICULUS 2	258
Notabilia	258
Conclusio responsalis	259
ARTICULUS 3	260
Conclusio responsalis	260
ARTICULUS 4	260
Primum dubium	261
Secundum dubium	262
Tertium dubium	262
Quartum dubium	263
Quintum dubium	263
Sextum dubium	264
Septimum dubium	264
Octavum dubium	266
Nonum dubium	266

Ad rationes principales	267
Ad rationes contra secundum suppositum	268
Ad rationes contra quaesitum	269
QUAESTIO VICESIMA: Utrum creata caritas sit necessaria viatori pro consequenda salute	271
Contra suppositum	271
Contra quaesitum	274
Pro supposito	275
Pro quaesito	276
Divisio quaestionis	276
ARTICULUS 1	276
Opinio Magistri	276
Opinio communis	278
Conclusio responsalis	279
ARTICULUS 2	280
Notabilia	280
Propositiones	281
Prima conclusio	281
Secunda conclusio	281
Tertia conclusio	282
ARTICULUS 3	283
Primum dubium	283
Secundum dubium	284
Prima propositio	284
Secunda propositio	284
Tertia propositio	284
Quarta propositio	284
Quinta propositio	285
Opinio contra conclusionem	288
Contra opinionem	288
Sexta propositio	290
Corollarium	291
Septima propositio	291
Octava propositio	293

Secundum dubium	293
Ad rationes contra suppositum	295
Ad rationes contra quaesitum	300
QUAESTIO VICESIMA PRIMA: Utrum Spiritus Sanctus sit donum proprie, quo alia dona donantur	302
Contra suppositum	302
Contra quaesitum	303
Pro parte affirmativa suppositi	304
Pro parte affirmativa quaesiti	304
Divisio quaestionis	305
ARTICULUS 1	305
Primum notabile	305
Secundum notabile	306
Tertium notabile	306
Dubium opinativum	306
Quartum notabile	308
Prima conclusio	308
Secunda conclusio	309
Corollarium	309
Tertia conclusio	309
Quarta conclusio	309
Corollarium	309
Quinta conclusio	309
Sexta conclusio	310
ARTICULUS 2	310
Notabilia	310
Prima propositio	311
Secunda propositio	311
Tertia propositio	311
Quarta propositio	312
Quinta propositio	312
Sexta propositio	312
Septima propositio	313

ARTICULUS 3	313
Dubia	313
Ad primum dubium	314
Ad secundum dubium	315
Ad tertium dubium	316
Ad quartum dubium	316
Ad rationes contra suppositum	316
Ad rationes contra quaesitum	317
Verzeichnis der Handschriften	321
Bibliographie	321
Indices	327
I. Index locorum biblicorum sacrorum	329
II. Index auctorum	331
III. Index doctrinalis	337